

Θέατρο / Διήγησις συμβάντων της ελληνικής φυλής, 1770-1836

Στο Παλαιό Πανεπιστήμιο, σε σκηνοθεσία της Μαριάννας Λαμπίρη, μια πειραματική, διαδραστική παράσταση
Γιορτάζουμε φέτος τα 200 χρόνια από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης, που είναι ο θεμέλιος λίθος της ανεξαρτησίας του ελληνικού έθνους, ή «φυλής» κατά τον ορισμό του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη.

Φυλής, εννοείται, όχι με τη στενή έννοια της ράτσας, του κοινού αίματος, αλλά με την ευρύτερη, του γένους, του κοινού πολιτισμού. Από αυτό το γένος ξεκίνησε η Επανάσταση των Ελλήνων με τον Ρήγα και γεννήθηκε μέσα στις ωδίνες της το σύγχρονο έθνος μας.

Ας μη φοβόμαστε, λοιπόν, τις λέξεις: Επανάσταση του γένους - έθνους των Ελλήνων και δεν επρόκειτο για απλή ανταρσία. Απολύτως νόμιμη κατά το Διεθνές Δίκαιο, εναντίον των δυνάμεων μιας ξένης κατοχής, που ο ελληνικός λαός ουδέποτε αναγνώρισε στους αιώνες της δουλείας. Καθώς η «Ρωμανία» δεν παραδόθηκε αλλά «πάρθηκεν», με τον «Τελευταίο Έλληνα» κατά τον Οδυσσέα Ελύτη, τον μάρτυρα αυτοκράτορα Κωνσταντίνο Παλαιολόγο, να έχει πει το μεγάλο όχι πριν πέσει μαχόμενος στις επάλξεις μετά από προδοσία. Με εκείνη τη συγκλονιστική του απάντηση στην ιταμή πρόταση του Μωάμεθ Β' να παραδώσει την Πόλη: «Το την Πόλιν σοι

δούναι ουκ ημών εστί, ούτε των άλλων, των εν αυτή οικούντων. Κοινή γαρ προαιρέσει αυτοβούλως αποθανούμεν...», δηλαδή «...με κοινή μας θέληση και με την ελεύθερη βούλησή μας αποφασίσαμε να πεθάνουμε...».

Το ελληνικό «συναμφοτέρον» σε όλη του τη λάμψη. Κάθε γενιά και η επανάστασή της! Πανάκριβα, με αίμα πληρωμένη.

Νόμιμη επανάσταση. Μα οι ξένοι κοίταζαν αλλού και δεν την είδαν, αφήνοντας τον ελληνικό λαό να σφάζεται και να πυρπολείται για επτά έτη συναπτά, πρώτα από τις ασύντακτες ορδές της «Πύλης» και ύστερα από τον τακτικό στρατό του ανήκουστης αγριότητας, αιμοδιφούς και παιδιόθεν ψυχοπαθούς (είναι πια γνωστό) Ιμπραήμ, με επιτελικούς και οργανωτές εξωνημένους Γάλλους και Άγγλους αξιωματικούς. Τους οποίους οι εισβολείς επλήρωναν με όπιο και αιχμάλωτες Ελληνίδες!

Η επίσημη αγγλική πολιτική δεν άλλαξε, ακόμα και όταν είχε γίνει «ντε φάκτο» αναγνώριση του ελληνικού κράτους από ημιεπίσημους αγγλικούς παράγοντες, με τον χαρακτηρισμό των Ελλήνων ως εμπολέμων. Μέχρι τότε τους ονόμαζαν πειρατές. Χάρης στην κίνηση του έμπειρου Μαυροκορδάτου να εμπλέξει τους χρηματιστές του «Σίτι» στον ελληνικό αγώνα, με τα Δάνεια της Ανεξαρτησίας, γνωρίζοντας ότι άλλη λύση δεν υπήρχε. Που μπορεί να ελευθέρωσαν από τον τουρκικό ζυγό την πατρίδα (ας πούμε αυτή τη λέξη, επιτέλους), για να την υποδουλώσουν, όμως, ταυτοχρόνως στους Ευρωπαίους «προστάτες».

Η αβάσταχτη «Δυστυχία της Ιστορίας», που κάποιοι την ονόμασαν «Ιστορική Διαλεκτική». Το Ναβαρίνο δεν έγινε υπό την πίεση του φιλελληνικού κοιμιτάτου, όπως αφελώς πιστεύουν κάποιοι, αλλά κάτω από την πολύ ισχυρότερη πίεση των κύκλων του «Σίτι», για να μην χάσουν τα λεφτά τους οι ομολογιούχοι λόρδοι που είχαν επενδύσει σε μια φάση αφθονίας του χρήματος.

Απέναντι σε όλα αυτά ύψωσε το ανάστημά του ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και έσωσε τη χώρα με διπλό αγώνα: με λυσσασμένο πόλεμο κατά του εισβολέα, «με φωτιά και τσεκούρι» στους προσκυνημένους. Η Ελληνική Επανάσταση δεν ήταν ένα παιχνίδι

κρίκετ για τους αργόσχολους κερδοσκόπους αριστοκράτες της Ευρώπης, ήταν ένα γενικό ολοκαύτωμα και μια «ολική θυσία», στην οποία κερδίζει τελικά όποιος χάνει τα πιο πολλά. Ένα χρηματιστήριο του Χάρου, που μόνο η γραφίδα ενός Αισχύλου θα μπορούσε να περιγράψει: «Άρης, χρυσαμοιβός ψυχών» ("Επτά επί Θήβας").

Ό,τι απέμεινε από αυτήν την ανελέητη και διαρκή κούρσα θανάτου είναι η Ελλάδα του σήμερα, με τα ναι της και με τα όχι της. Δεν έχουμε άλλη χώρα, ας πάψουμε να την καίμε, όσοι αμετανόητοι, ανιστόρητοι, άβουλοι, ανεργάτιστοι, αδαείς, μοιραίοι και καταστροφικοί «νοσταλγοί της τουρκοκρατίας».

Γράφει χαρακτηριστικά στα απομνημονεύματά του ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, δίχως να φοβάται την αλήθεια: «Το ασκέρι που ήταν μέσα (στην Τρίπολη), το ελληνικό, έκοβε και εσκοτώνε από Παρασκευή έως Κυριακή, γυναίκες παιδιά και άνδρες, 32.000 μια ώρα ολόγυρα της Τριπολιτσάς. Ένας Υδραίος έσφαξε 90. Έλληνες εσκοτώθηκαν εκατόν. Έτσι επήρε τέλος. Τελάλη, να παύσει ο σφαγμός».

Και πιο κάτω: «Όταν εμβήκα στην Τριπολιτσά, με έδειξαν τον πλάτανο εις το παζάρι όπου εκρέμαγαν τους Έλληνας. Αναστέναξα και είπα: Άιντε, πόσοι από το σόγι μου και από τους Έλληνας εκρεμάσθηκαν εκεί. Και διέταξα και τον έκοψαν. Επαρηγορήθηκα και διά τον σκοτωμόν των Τούρκων».

Η πειραματική, διαδραστική παράσταση, σε σκηνοθεσία της Μαριάννας Λαμπίρη, σε σύμπραξη με το «Εργαστήριο Μουσικής Ακουστικής Τεχνολογίας» του ΕΚΠΑ, με τη στήριξη του «Ιδρύματος Έρευνας και Τεχνολογίας», επιχειρεί και κατορθώνει να εντάξει τη χρήση καινούργιων τεχνικών μέσων στην παλιά, παραδοσιακή θεατρική φόρμα. Για να εμπλουτίσει τη διήγηση ιστορικών συμβάντων με νέα ηχοτοπία και απρόσμενες μουσικές εικόνες, ενός κάλλους όχι μόνο αισθητικής αλλά και παιδαγωγικής αξίας. Προσβλέποντας ιδίως στην ενδυνάμωση του αισθήματος της δικαιοσύνης μέσα στον σύγχρονο άνθρωπο, με την ψυχή του κορεσμένη από ένα σύνδρομο τυφλής εκδίκησης.

Ενδεικτικά, περιλαμβάνει ανάλυση της βυζαντινής ψαλτικής φωνής και υψηλή ανάλυση της προσωδίας του τραγικού λόγου. Με το εκλεκτό κλαρινέτο της Μίνας Τσάμου να συνδέει μουσικά, μελωδικά, το διασπασμένο ιστορικό τοπίο. Το ερειπωμένο Κάστρο ενός Παπαδιαμάντη έρχονται τότε να κατοικήσουν ξανά οι μορφές των σύγχρονων ερευνητριών Ευγενίας Αποστόλου και Σοφίας Λιάκου... που ενδύονται τον «άλλο» εαυτό τους, τον θεατρικό, αφηγούμενες ταπεινά τη δική τους επιστημονική διαδρομή έως εδώ. Για να συνδέσουν το κομμένο νήμα της προφορικής με τη γραπτή μας ιστορική παράδοση.

Αλλά η «ψυχή» του όλου εγχειρήματος δεν είναι οι νέες τεχνολογίες και τα μέσα. Είναι ο αναντικατάστατος ζωντανός ηθοποιός που ενσαρκώνει εδώ τον ήρωα. Ο σπουδαίος Μάνος Βακούσης ως Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, μελαγχολικός και μόνος, βιώνει τον ρόλο ως τα τρίςβαθα, με αργή κίνηση - βύθιση και ανάδυση μέσα στη φαινομενική ακινησία, ένα υπόδειγμα δημιουργικής απλότητας και φαντασίας μαζί, που παντρεύει το θεατρικό μας γίνεσθαι με το ιστορικό και επάξια κατακτά τον «μέγιστο έπαινο» μιας αλήθειας που δεν γίνεται, αλλά είναι.